

Comentariul poeziei Memento mori scrisa de Mihai Eminescu - prima parte

Datat 1872 si tiparit de Ilarie Chendi in Preludii (Ed. Minerva, Institut de Arte Grafice si Editura, Bucuresti, 1903), Memento mori urma sa mai cuprinda Egiptul si imparat si proletar. Poemul se pastreaza in doua versiuni: Panorama desertaciunilor (336 versuri, neterminata) si Memento mori (1302 versuri). Titlurile asupra carora a mai oscilat poetul sunt Tempora mutantur, Vanitas vanitatum vanitas, Skepsis, Cugetari. La 1 octombrie 1872, Eminescu publica in "Convorbiri literare" episodul Egiptul, pe care-l citise cu o luna mai devreme la "Junimea".

Pe urmele preromanticilor care atasau temei istoriei motivul ruinelor ce prilejuiesc meditatiea, preluand modelul Legendei secolelor a lui Hugo, Eminescu devine mai ales in Memento mori un poet de anvergura, expunand pe spatii largi spectacolul civilizatiilor, dar cu un mesaj mai adanc decat acela al zadarniciei trecerii. Poemul este o panorama a desertaciunilor" in sensul "cresterii si descresterii" aderentei miturilor, sub pretextul "vietii ca vis" si al fortunei labilis - intemeiata filosofic de Heraclit (panta rei) si cultivata in lirica lui Horatiu si Ovidiu, reformulata in Evul Mediu de Ecclziast sub forma: "Desertaciunea desertaciunilor, toate sunt desertaciune". Cu Schopenhauer ideea se nuanteaza ca dialectica a lumii materiale in devenire, a carei existenta obiectiva se reduce insa la vointa de a fi.

Ideea rasariturilor si apusurilor succesive, perpetue, se concretizeaza, ca si in Scrisoarea I, intr-o imagine complexa, aparent pesimista. Nasterea zeilor, amurgul lor (mit la care poetul trimite intr-o nota pe marginea manuscrisului) si incremenirea Ideii, degradarea ei sunt elementele-cheie ale imaginilor simbolice din poem, supuse mitului Apocalipsei.

Opozitia dintre "lumea cea aieva" si "lumea inchipuirii" sustine un concept. Atitudinea eminesciana nu se suprapune celei romantice in genere, caci, dincolo de temeurile filosofice amintite si de "explicatia" referitoare la lumea reala si, respectiv, la cea visata (antiteza eroziune, instrainare vs. libertatea gandirii), poemul pune accent asupra renasterii, a sirului continuu de ipostaze ale lumilor in proiect.

Memento mori e cunoscut ca poemul nasterii si mortii civilizatiilor ce se succeda adesea spre un scop necunoscut. Ceea ce impinge lumile in fiinta e insa gandirea; ea tinde sa modeleze natura dupa tipare proprii. In acest sir intra in scena istoriei civilizatia primitiva, apoi cea babiloniana, cea egipteană, palestiniana, greaca, romana, dacica, Revolutia Franceza (moartea lui Napoleon).